

Oponentský posudek bakalářské práce Terezy Gibišové „*Virtuální komunita a multilingvní komunikace: Příklad Sklepná*“. Praha, Fakulta humanitních studií UK 2020, 53 s.

Bakalářská práce Terezy Gibišové vznikala v nelehkých podmínkách koronavirové pandemie a protipandemických opatření. V důsledku toho musela autorka přistoupit nejen ke změně tématu, jehož výzkum započala před dvěma lety, ale i ke změně užití metodologie. Původně etnografický výzkum multilingvismu v samosprávě slovenské vesnice, u jehož první fáze jsem v rámci kurzu Terénní antropologické praxe stál i já, se proměnil na výzkum multilingvismu virtuální komunity realizovaný pomocí online etnografie.

Nemohu říci, že by to byla nešťastná volba, ale zároveň je na práci patrné, že se na ní změna podepsala. Ať již v tom ohledu, že autorka neměla na její zpracování tolik času, kolik by potřebovala, nebo tím, že data, která získala v první fázi výzkumu, se najednou mýjela s výzkumným záměrem. S tímto problémem se autorka elegantně vypořádala dvěma způsoby – jednak využila data, která jí ke zkoumané problematice získal její kolega Šimon Pohořelý v rámci přechozího běhu kurzu terénní antropologické praxe, jednak tím, že svá „stará“ (offline) data využila ke kontextualizaci dat „nových“ (online). To považuji za jednoznačný klad předkládané práce, který akcentuje současné trendy antropologického výzkumu, které zdůrazňují inherentní propojenost online a offline světů. Autorka tuto skutečnost teoreticky vhodně ukotvuje v konceptech virtuální a organické komunity a v závěrečném shrnutí svých zjištění dokonce deklaruje, že se v práci „zabývala virtuální komunitou, kterou představuje facebooková skupina jihoslovenské obce Sklepná, a **vztahem mezi touto virtuální komunitou a komunitou organickou**, tedy samotnými obyvateli obce trvale v ní usazenými“ (s. 49, zdůraznil autor). Škoda, že tímto vztahem se v práci zabývá pouze okrajově.

Její hlavní výzkumnou otázkou se stalo „Jakou pozici zaujímají jazyky v rámci facebookové skupiny obce?“ (s. 16), kterou následně specifikuje několik dalších dílčích otázek zaměřených na užívání jazyků v rámci zmiňované facebookové skupiny. Tuto problematiku autorka ukotvuje skrze koncepty multilingvismu, resp. bilingvismu, diglosie, přepínání a míšení kódů a tzv. netspeaku. V tomto ohledu se autorce daří vytvořit si adekvátní pojmosloví, které následně užívá při vlastní analýze. Nicméně adekvátní pojmosloví nemůže zastoupit teorie, skrze něž by bylo možné získaná data interpretovat.

V tomto ohledu se práce spokojuje s úvahami, jak by bylo možné datovému materiálu rozumět. Interpretace popisovaných situací a dějů se tak neopírají ani o emické rozumění ani o sociálněvědní teorie (typicky je to patrné na podkapitole 5.3.2). Je otázkou, zda je právě toto důvod, proč práce nepřichází z jednoznačnými závěry ohledně užívání jazyka v komunikaci virtuální komunity Sklepné.

Autorka totiž v práci prezentuje zajímavá data, ale ne vždy jasně kontextualizovaná. Zatímco některé z aktérů virtuální komunity představuje vcelku detailně (např. Lucia, Konrád), o jiných nevíme kromě jejich výpovědí zcela nic (Otto, András, Gregor, Ladislav, Margit, Greta). Ve vztahu k užívání jazyků by tak bylo vhodné vědět alespoň, jaký je mateřský jazyk jednotlivých aktérů, ačkoliv by výpovědní hodnotu zvýšily i další demografické charakteristiky. Přestože i zde je možné dopustit se nepřesnosti, jako v případě, kdy autorka z vysokoškolského vzdělání paní Lucie odvozuje její alespoň rudimentární znalost angličtiny (s. 46), neberouc přitom v potaz, že paní Lucie vzhledem ke svému věku studovala vysokou školu v období socialismu a tak u ní lze bezpečně předpokládat pouze (rudimentární) znalost ruštiny.

Až na výše zmíněnou absenci kontextualizace většiny aktérů se autorka s metodologickou stránkou práce vyrovnala dobře, jak ukazuje ve 3. kapitole. Oceňuji zejména reflexivitu a

transparentnost, s nimiž k této problematice přistoupila. Kvalitně je práce zpracovaná i po stránce formální. Zaznamenal jsem pouze minimální množství překlepů a gramatických chyb a několik nedostatků v bibliografii, zejména v případě online zdrojů.

Bakalářská práce Terezy Gibišové není bez kazů, nicméně v kontextu problémů, které provázely její vznik, to nejsou kazy fatální. Autorka prací dokázala nejen, že je schopna navrhnout a provést empirický výzkum, ale že je schopna také flexibilně reagovat na problémy, které při jeho realizaci mohou nastat a výzkum i po vynucených změnách proměnit v akademický text. Práce podle mne splňuje podmínky kladené na absolventkou práci bakalářského stupně, doporučuji ji proto k obhajobě a navrhuji hodnocení na pomezí **velmi dobře a dobře** v závislosti na průběhu obhajoby.

V Praze 16. 9. 2020

Mgr. Martin Heřmanský, Ph.D.